

En jämförande analys av kostnader för att utföra personlig assistans

På uppdrag av Vårdföretagarna

April 2025

Innehållsförteckning

Inledning och bakgrund	<u>5</u>	Appendix	
Kostnad för privat/ideellt anordnad personlig assistans	<u>10</u>	A. Källförteckning	<u>32</u>
Kommunernas kostnader och timersättning för kommunalt beslutad assistans	<u>16</u>	B. Assistansbolag till grund för analys	<u>33</u>
Slutsatser	<u>27</u>	C. Metod - Kostnaden för privat/ideellt anordnad personlig assistans enligt rapporten <i>Assistansens samhällskostnader</i>	<u>34</u>
		D. Definitioner	<u>35</u>

Introduktion och syfte

Syfte

Kartläggningen syftar till att utreda skillnader mellan privata assistansutförares ersättning och kommunala assistansanordnares kostnader samt huruvida de kommunalt beslutade timersättningar täcker de faktiska kostnaderna för att utföra assistans. Rapporten syftar även till att utreda om slutsatserna från den tidigare utgivna rapporten *Assistansens samhällskostnader 2024* fortsatt gäller.

Bakgrund

Rapporten är delvis en uppdatering av den tidigare utgivna rapporten *Assistansens samhällskostnader 2024*. Utöver att tidigare analyser har uppdaterats med data för 2023, utreder denna rapport även hur utvalda kommuners kostnader för utförandet av assistans i egen regi står sig mot vissa kommunalt beslutade ersättningar för personlig assistans enligt LSS.

Analys

Analysen bygger på insamlad information från offentliga källor, kommuner och privata/ideella företag inom branschen.

En jämförande analys av kostnader för att utföra personlig assistans

Uppräkning av timschablonen ökar på senare år, men bedöms inte täcka historiska kostnadsökningar

Timschablonen har under de senaste två åren räknats upp med 2,5-3,0 procent, vilket är en förhållandevis hög nivå i relation till ökningarna under perioden 2014-2023 som i genomsnitt uppgick till 1,7 procent. Trots en högre nivå på uppräknings under 2024 och 2025 bedöms uppräkningsarna inte kompensera för historiska kostnadsökningar.

Den reala uppräknings av assistansersättningen har varit svag över tid och ersättningen har reellt minskat under de senaste tre åren.

Sedan 2014 har antalet assistansberättigade med ersättning från Försäkringskassan minskat kraftigt trots en stabil positiv befolkningsutveckling.

Assistansbolagens lönsamhet under 2023 är den lägsta i vård- och omsorgssektorn under den senaste 15-årsperioden

Assistansbolagens lönsamhet minskade för tredje året i rad under 2023. De analyserade bolagen uppmätte under året en genomsnittlig rörelsemarginal om 1,6 procent (3,1 procent 2022). 2023 års lönsamhetsnivå är den lägsta nivå som uppmätts i vård- och omsorgssektorn under den senaste 15-årsperioden.

Den genomsnittliga kostnaden per timme för privat/ideellt anordnad assistans estimeras under 2023 ha uppgått till 330 SEK, vilket är något högre än den fastställda timschablonen.

En fortsatt tillämpning av nuvarande finansieringsmodell riskerar att medföra att seriösa aktörer lämnar marknaden.

Kommunernas timkostnad är i genomsnitt ca 30 procent högre än den statliga timschablonen

Den genomsnittliga kostnaden för kommunalt utförd assistans uppgick till 398 respektive 428 SEK/h under 2022 och 2023, vilket är ca 30 procent högre än den statliga timschablonen under motsvarande år.

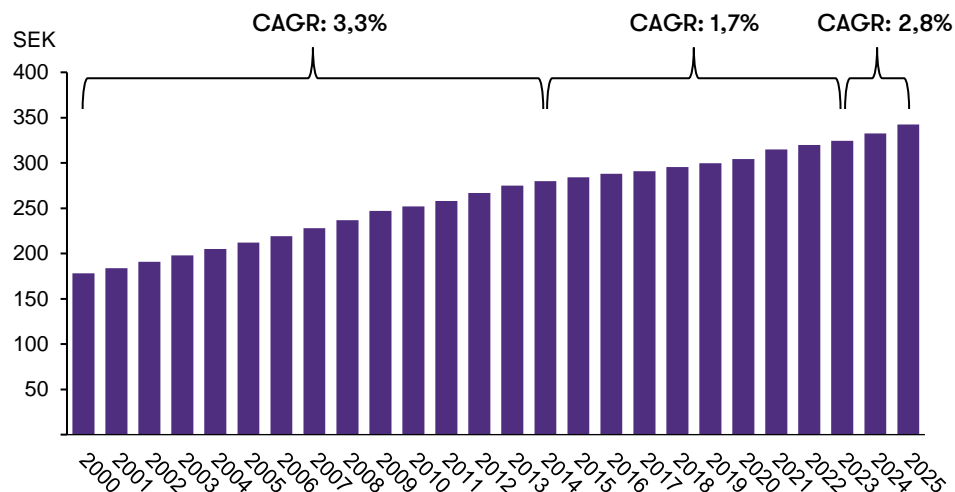
Ersättning till icke-kommunala assistansanordnare i kommuner som beslutat om en egen timersättning uppgick i genomsnitt till 290 respektive 295 SEK/h under perioden, vilket understiger den statliga timschablonen med 9 procent och kommunernas kostnader med ca 40 procent.

Privata/ideella assistansanordnare bedöms inte kunna få kostnadstäckning med de lägre kommunalt beslutade timersättningarna.

Inledning och bakgrund

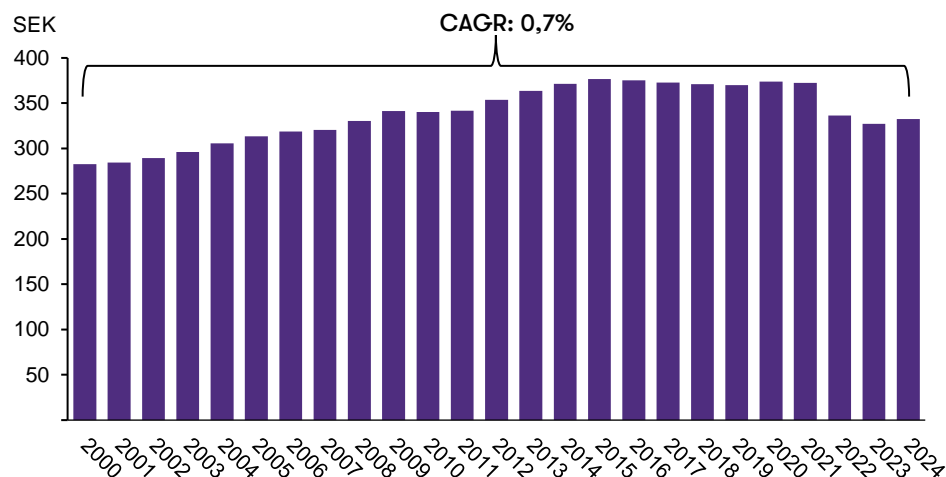
Den reala uppräknningen av assistansersättningen har varit svag över tid och minskat under de senaste tre åren

Timschablonens utveckling – 2000-2025

Källa: Försäkringskassan

KPI-justerad timschablon – 2000-2024

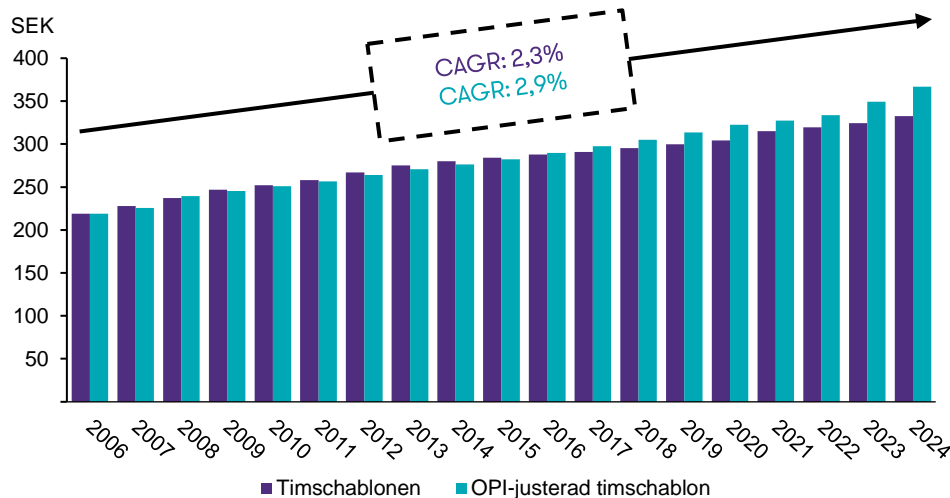
Källa: Försäkringskassan, justerad till 2024 (december) års penningvärde med KPI-data från SCB

Timschablonens utveckling

- Den övre grafen till vänster presenterar timschablonens utveckling mellan 2000 och 2025. Assistansersättningen har under den analyserade perioden ökat från 178,0 till 342,6 SEK/h, motsvarande en genomsnittlig årlig tillväxttakt ("CAGR") om 2,7 procent.
- Efter att timschablonen mellan 2000 och 2014 ökade med en genomsnittlig årstakt om 3,3 procent noteras ett trendbrott då den årliga tillväxten i timschablonen under tioårsperioden 2014 till 2023 skedde i en mer modest takt om 1,7 procent. Timschablonen har under 2024 och 2025 återigen ökat i något högre takt om 2,5 respektive 3,0 procent. Den årliga ökningen understiger emellertid alltså den genomsnittliga årstakt som förelåg under den analyserade periodens inledande år.
- Samtidigt som den årliga ökningen i timschablonen stigit något i närtid har de kollektivavtalade löneökningarna överstigit timschablonens tillväxt under de senaste åren. Den totala ökningen i timschablonen uppgick mellan 2014 och 2024 till ca 19 procent, vilket kan jämföras med de kollektivavtalade löneökningarna om 26 procent under motsvarande period¹.
- Då kostnader för att utföra personlig assistans i huvudsak utgörs av arbetskraftskostnader (ca 90 procent) riskerar assistansen att urholkas om lönerna framgent fortsätter att öka i en snabbare takt än ersättningen.
- Under 2024 kommunicerade Regeringen en ambition om att införa indexering av timschablonen. Utformningen av en eventuell indexering är emellertid inte fastställd, men det är av särskild vikt att en sådan indexering beaktar relevanta kostnadsposter för att förhållandena att bedriva assistansverksamhet ska förbättras.
- Den nedre grafen till vänster presenterar en KPI-justerad timschablon mellan 2000 och 2024. I reala termer har ersättningsökningen varit modest och sedan 2021 har den reala ersättningen till och med minskat (se även nästkommande sida för analys av en OPI-justerad timschablon).

Senaste årens uppräknning av timschablonen har inte varit tillräcklig för att täcka branschens kostnadsökningar

OPI-justerad timschablon – 2006-2024

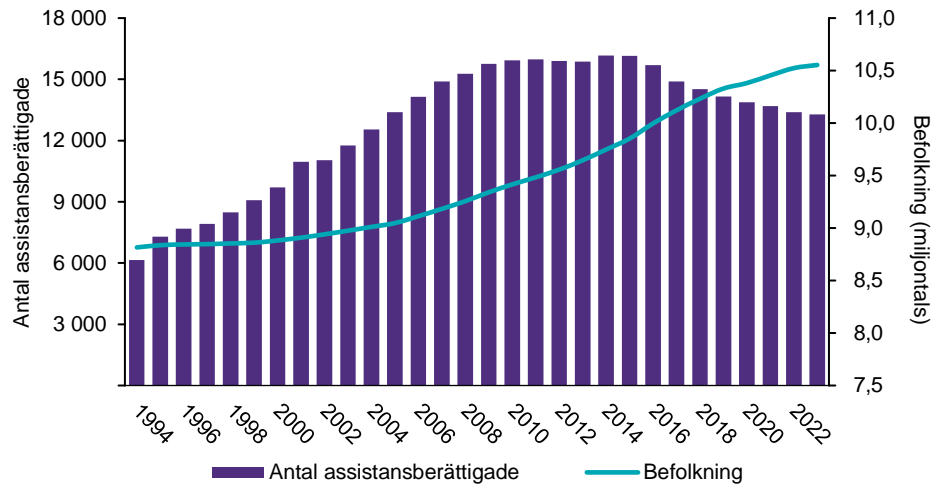
Källa: Försäkringskassan och omsorgsprisindex via SKR

Kommentarer

- Utvecklingen i omsorgsprisindex (OPI) bedöms utgöra en relevant grund för att bedöma om timschablonens historiska uppräknning varit tillräcklig för att täcka kostnadsökningar inom assistansbranschen.
- I grafen till vänster visas en jämförelse mellan den faktiska timschablonen och timschablonen justerad för utvecklingen i OPI mellan 2006 och 2024. Den OPI-justerade timschablonen är estimerad under antagandet att den årliga uppräknningen av timschablonen motsvarar respektive års utveckling i OPI sedan 2007.
- Fram till och med 2016 låg den OPI-justerade timschablonen generellt i paritet med den fastställda timschablonen. Sedan 2017 har emellertid den OPI-justerade timschablonen tydligt ökat i snabbare takt. De årliga kostnadsökningarna enligt OPI har under de senaste åren konsekvent, med undantag för 2021, överstigit den procentuella justeringen av timschablonen.
- Under 2024 beräknas den fastställda timschablonen understiga den OPI-justerade timschablonen med drygt 9 procent.
- Baserat på ovan analys är det tydligt att senaste årens uppräknning av timschablonen inte varit tillräcklig för att täcka assistansanordnares kostnadsökningar.

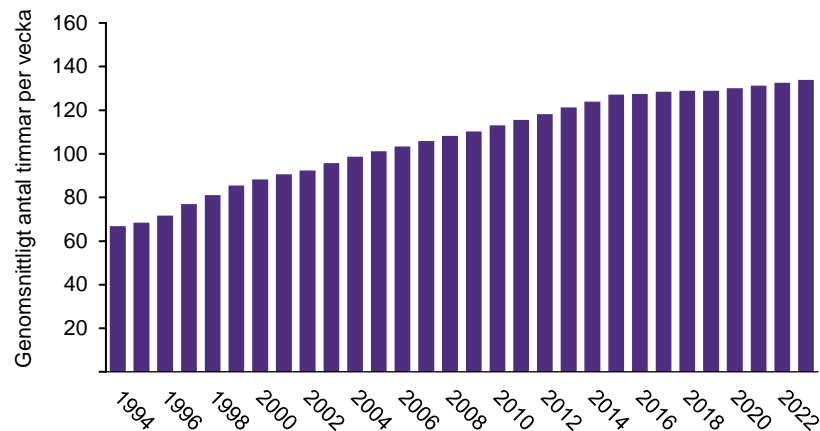
Samtidigt som befolkningen växer har antalet assistansberättigade minskat kraftigt sedan 2014

Antal assistansberättigade och befolkning – 1994–2023

Källa: Försäkringskassan och SCB

Genomsnittligt antal timmar per vecka beviljade – 1994–2023

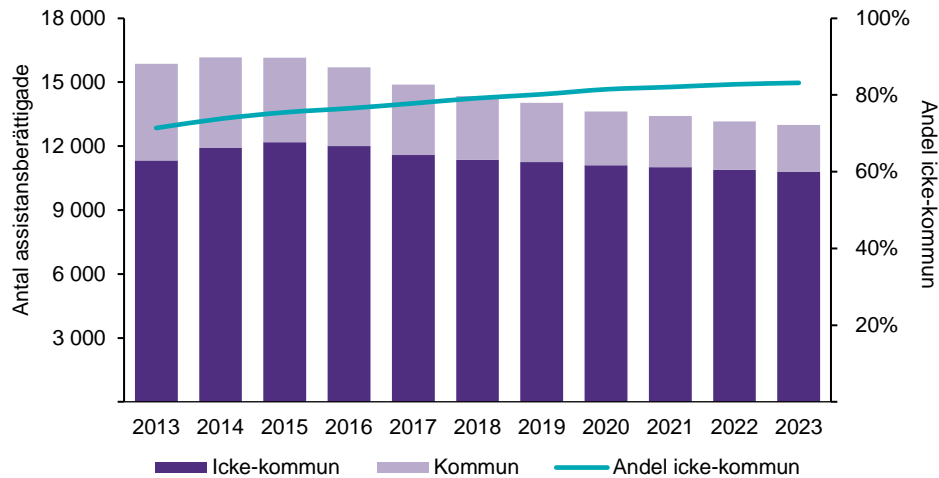
Källa: Försäkringskassan

Kommentarer

- I den övre grafen till vänster illustreras den historiska utvecklingen av antalet assistansberättigade med ersättning från Försäkringskassan tillsammans med befolkningsutvecklingen. Efter att LSS trädde i kraft 1994 ökade antalet assistansberättigade successivt fram till och med 2014. Sedan dess har antalet berättigade ställt i relation till befolkningstillväxten minskat kraftigt och senaste årens utveckling har således medfört att andelen av befolkningen som har rätt till assistans successivt minskat.
- I sin helhet ökade antalet assistansberättigade som erhållit ersättning från Försäkringskassan från 6 141 till 16 158 mellan 1994 och 2014. Under tioårsperioden 2014 till 2023 skedde sedermera en stegvis minskning i antalet assistansberättigade till 13 282.
- Det genomsnittliga antalet beviljade timmar per vecka har sedan införandet av LSS successivt ökat, se nedre graf till vänster. Mellan 1994 och 2023 ökade det genomsnittliga timantalet från 66,9 till 133,9 timmar, motsvarande en genomsnittlig årstillväxt om 2,4 procent.
- Tillväxten i timantalet har emellertid skett i en långsammare årstakt sedan 2014 i jämförelse med perioden dessförinnan.
- Sett till utvecklingen under den senaste perioden minskade antalet assistansberättigade från 13 380 till 13 282 (0,7 procent) samtidigt som det genomsnittliga beviljade timantalet ökade från 132,5 till 133,9 (1,1 procent) mellan 2022 och 2023.
- I januari 2023 trädde *Stärkt rätt till personlig assistans* i kraft med syftet att möjliggöra en ökad rätt till personlig assistans, både sett till antal timmar och assistansberättigade. Baserat på utvecklingen i antalet assistansberättigade under 2023 är det oklart om lagändringens syfte förverkligats.

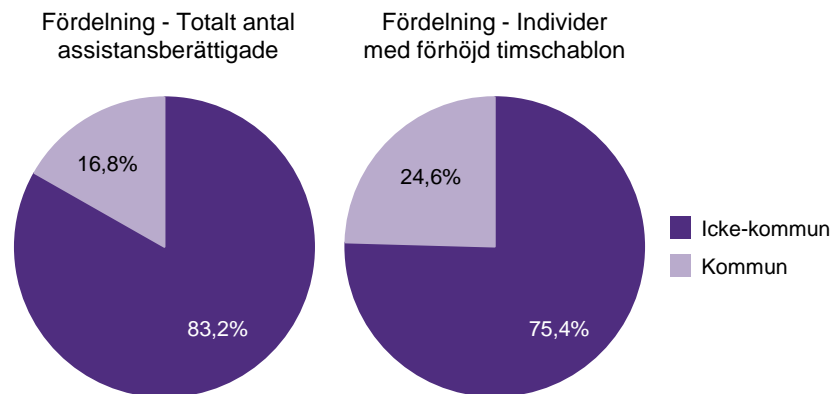
Andelen assistansberättigade som väljer kommunen som anordnare fortsätter att minska

Antalet assistansberättigade fördelat efter anordnare – 2013-2023

Källa: Försäkringskassan, decembervärden

Fördelning av individer med förhöjd ersättning efter anordnare

Kommentarer

- I det övre diagrammet till vänster presenteras utvecklingen av antalet assistansberättigade mellan 2013 och 2023 fördelat efter anordnartyp, d.v.s. kommunal eller icke-kommunal anordnare. Notera att gruppen icke-kommun utgörs av anordnartypen annan serviceorganisation, såsom exempelvis privata assistansbolag, brukarkooperativ samt om den assistansberättigade själv är arbetsgivare för assistenterna.
- Andelen assistansberättigade med en icke-kommunal anordnare har under perioden successivt ökat från 71,4 till 83,1 procent. Detta trots en minskning av antalet verksamma assistansbolag under de senaste åren, som mellan 2017 och november 2023 har minskat från 1 215 till 803 bolag¹.
- Det minskade antalet verksamma assistansbolag är sannolikt delvis effekter av:
 - En koncentration och konsolidering av branschen som en följd av en hög förvärvsaktivitet under slutet av 2010-talet och inledningen av 2020-talet; samt
 - Flertalet konkurser under de senaste åren.
- De nedre diagrammen till vänster visar fördelningen efter anordnartyp per januari 2024 för i) samtliga assistansberättigade och ii) assistansberättigade med förhöjd timschablon.
- Samtidigt som knappt 17 procent av samtliga assistansberättigade har en kommunal anordnare utför kommunerna nästan 25 procent av assistansen som sker till individer med förhöjd ersättning.

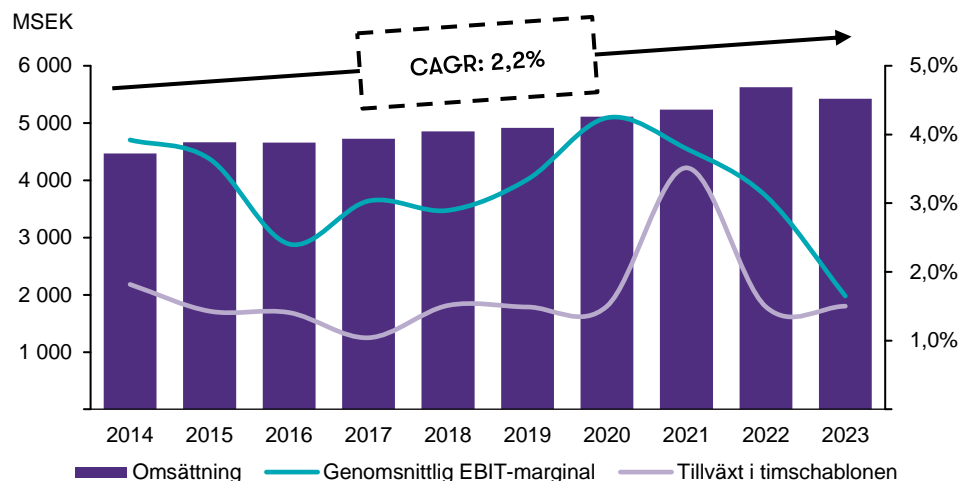
Källa: Försäkringskassan, per januari 2024

1. Baserat på information från Vårdföretagarna

Kostnad för privat/ideellt anordnad personlig assistans

Lönsamheten i privata assistansbranschen faller för tredje året i rad

Finansiell utveckling – 2014-2023

Källa: Retriever och Grant Thorntons beräkningar

Kommentarer

- Grafen intill visar en aggregerad finansiell utveckling för 15 av de 24 assistansbolag som ligger till grund för kostnadsanalysen för privat och ideellt anordnad personlig assistans (se s. 13-15)¹. Vidare visar diagrammet även respektive års tillväxt i timschablonen under den analyserade perioden.
- Assistansbolagen som ligger till grund för den finansiella utvecklingen utgörs av den grupp av bolag som låg till grund för motsvarande analys i rapporten *Assistansens samhällskostnader* med undantag för ett bolag².
- Notera att den finansiella utveckling enligt grafen till vänster ligger i linje med den utveckling som konstaterats för en bredare grupp av assistansbolag³.
- Bolagens aggregerade omsättning har under perioden 2014 till 2023 ökat från 4 465 till 5 423 MSEK, motsvarande en genomsnittlig årlig tillväxttakt om 2,2 procent.
- Att bolagen uppvisat en något högre omsättningstillväxt än ökningen i timschablonen under motsvarande period, trots att antalet assistansberättigade minskat sedan 2014, är möjligen ett resultat av att i) andelen assistansberättigade ökar som valt en annan anordnare än kommunen och ii) genomsnittligt antal beviljade timmar ökat. Ett ökat antal konkurser under de senaste åren är även en möjlig förklaring då detta kan ha medfört att assistansberättigade bytt anordnare i större utsträckning till de assistansbolag som vi inkluderat i studien.
- Bolagens genomsnittliga EBIT-marginal har mellan 2014 och 2023 fluktuerat inom intervallet 1,6 (2023) till 4,2 procent (2020), med ett medelvärde om 3,2 procent. Noterbart är att lönsamheten successivt minskat under de senaste tre åren från 2020 års toppnivå. Vidare minskade den genomsnittliga rörelsemarginalen med 1,5 procentenheter under 2023 visavi 2022 års nivå (3,1 procent).

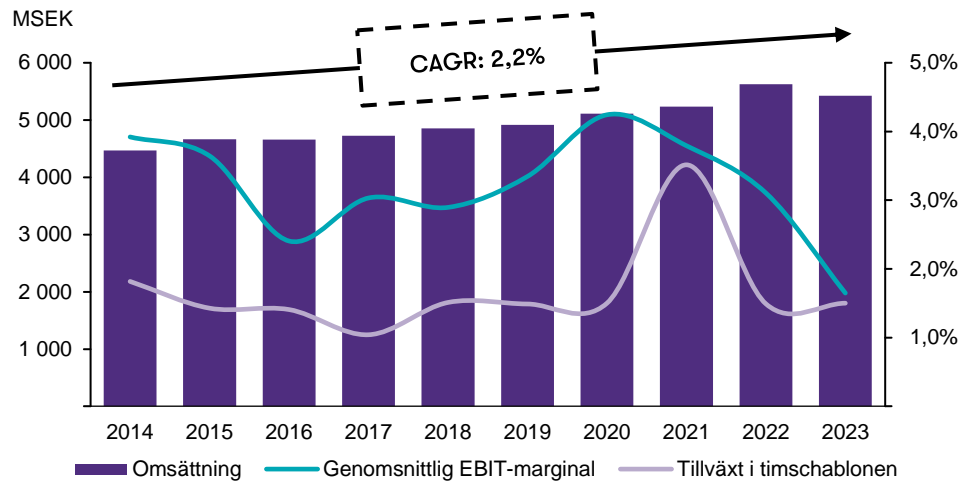
1. Notera att ett av de inkluderade bolagen i analysen är ett brukarkooperativ för vilket assistansverksamheten redovisas i ett aktiebolag.

2. Enligt Bra Assistans i Mälardalen ABs årsredovisning för räkenskapsåret 2023 utsattes bolaget för bedrägeri under året. Händelsen tycks ha haft en betydande påverkan på bolagets rörelseresultat, och för att inte riskera att snedvrida analysen har bolaget följaktligen exkluderats från samtliga år i sammanställningen till grund för grafen.

3. Vårdrapporten: Den svenska vård och omsorgssektorn 2024

Lönsamheten i privata assistansbranschen faller för tredje året i rad (forts.)

Finansiell utveckling – 2014-2023

Källa: Retriever och Grant Thorntons beräkningar

Kommentarer (forts.)

- Den blygsamma rörelsemarginalen (EBIT-marginalen) under 2023 om knappa 2 procent är den klart lägsta lönsamhetsnivå som uppmätts i vård- och omsorgssektorn under den senaste 15-årsperioden. Lönsamheten är idag på en sådan låg nivå att assistansbolagens kapacitet att motstå oförutsägbara händelser är nästintill obefintlig. Den svaga lönsamheten har sannolikt även medfört att ägarförändringar stannat av i branschen.
- Under den analyserade perioden har assistansbolagens personalkostnader i genomsnitt svarat för 93 procent av bolagens totala rörelsekostnader. Då personalkostnader utgör bolagens enskilt största kostnadspost kommer en fortsatt justering av timschablonen som understiger löneökningarna medföra att den redan låga branschmarginalen pressas ytterligare.
- Utan förstärkning av assistansersättningen framåt riskerar den pressade lönsamheten i branschen att gå ut över kvalitet och begränsa möjligheten till såväl utveckling som exempelvis investeringar, arbetsledning och arbetsmiljöarbete. Därtill förekommer svårigheter att effektivisera verksamheter där rörelsekostnader utgörs till ca 90 procent av personal.
- En undermålig finansieringsmodell riskerar att resultera i att seriösa aktörer lämnar marknaden och att endast aktörer som prioriterar ned exempelvis arbetsmiljö, kvalitet och utveckling kvarstår. Detta riskerar i sin tur att försämra kvaliteten för brukarna.
- Vidare har Försäkringskassans återkrav av utbetald assistansersättning blivit allt vanligare vilket väsentligt ökat den finansiella risken för assistansbolagen. Detta antas vara särskilt utmanande för mindre företag.

Slutsatser

- Assistansbolagens omsättningstillväxt har under tioårsperioden 2014-2023 varit strax över den genomsnittliga årstillväxten i timschablonen.
- Under 2023 minskade EBIT-marginalen i assistansbranschen för tredje året i rad. De analyserade bolagen uppmätte under året en genomsnittsmarginal om 1,6 procent. 2023 års lönsamhet är således den lägsta nivå som uppmätts i vård- och omsorgssektorn under den senaste 15-årsperioden.
- Assistansbolagens rörelsekostnader utgörs till ca 90 procent av personalkostnader. Ytterligare marginalpress kan följaktligen förväntas om justeringen av timschablonen inte är i linje med framtida löneökningar.
- Om senaste årens utveckling fortsätter riskeras ett bortfall av seriösa aktörer från marknaden.

Fortsatt svåra förhållande med utmaningar att täcka kostnader i den privata assistansbranschen

Kostnad per timme för privat och ideell assistans

SEK	Kostnad per timme		
	2021	2022	2023
Antal bolag till grund för beräkning	22	24	23
Lägsta värde	258,0	277,5	282,3
Högsta värde	454,8	443,3	451,0
Medelvärde	312,3	327,2	330,4
Medianvärde	299,1	314,7	316,5
Timschablonen	315,0	319,7	324,5
Förhöjt belopp	352,8	358,1	363,4
Medelvärde			
Timkostnad i jmf. med timschablon (differens, %)	-0,9%	2,3%	1,8%
Medianvärde			
Timkostnad i jmf. med timschablon (differens, %)	-5,0%	-1,6%	-2,5%

Källa: Grant Thorntons beräkningar

Kommentarer

- I tabellen till vänster presenteras en sammanställning av beräknad timkostnad för privat och ideellt anordnad personlig assistans under perioden 2021 till 2023.
- Analysen baseras på data för 24 bolag av olika storlek och geografisk närvaro. Bland de analyserade bolagen återfinns 23 privata assistansbolag och ett brukarkooperativ (se appendix B). De bolag som inkluderas i analysen motsvarar de bolag som låg till grund för kostnadsanalysen i rapporten *Assistansens samhällskostnader*¹.
- Timkostnaderna har under 2021 och 2022 estimerats med motsvarande metodik som tillämpades i rapporten *Assistansens samhällskostnader* (se appendix C för ett utdrag ur rapporten *Assistansens samhällskostnader* med beskrivning av metodik). Till följd av begränsad tillgång till data för 2023 har denna metodik ej kunnat tillämpats vid estimeringen av bolagens timkostnader under året. Nedanbeskrivna alternativa metodik har istället tillämpats vid kostnadsberäkningen för 2023.
- Likt vid upprättandet av rapporten *Assistansens samhällskostnader* har ett fåtal bolags faktiska timkostnad tillhandahållits av bolagen för att möjliggöra en uppdaterad kostnadsanalys för 2023. Utvecklingen i den faktiska timkostnaden för dessa bolag har antagits representera utvecklingen för branschen som helhet.
- För de bolag där tillgång till den faktiska timkostnaden saknas har timkostnaden under 2023 följaktligen estimerats genom att justera respektive bolags kostnadsestimatet för 2022 med den genomsnittliga förändringen under 2023 för de bolag där faktisk kostnadsdata är tillgänglig.

1. Notera att två bolag exkluderats från beräkningen under 2021 till följd av att data saknas alternativt är ofullständig. Vidare har Bra Assistans i Mälardalen AB av tidigare nämnda skäl exkluderats från beräkningarna under 2023 (se s. 11).

Fortsatt svåra förhållande med utmaningar att täcka kostnader i den privata assistansbranschen (forts.)

Kostnad per timme för privat och ideell assistans

SEK	Kostnad per timme		
	2021	2022	2023
<i>Antal bolag till grund för beräkning</i>	22	24	23
Lägsta värde	258,0	277,5	282,3
Högsta värde	454,8	443,3	451,0
Medelvärde	312,3	327,2	330,4
Medianvärde	299,1	314,7	316,5
Timschablonen	315,0	319,7	324,5
<i>Förhöjt belopp</i>	352,8	358,1	363,4
Medelvärde			
<i>Timkostnad i jmf. med timschablon (differens, %)</i>	-0,9%	2,3%	1,8%
Medianvärde			
<i>Timkostnad i jmf. med timschablon (differens, %)</i>	-5,0%	-1,6%	-2,5%

Källa: Grant Thorntons beräkningar

Kommentarer (forts.)

- Det finns idag inte något större utrymme att pressa lönsamheten i branschen ytterligare utan att bolagen i genomsnitt bedrivs med underskott. Vidare har senaste årens utveckling troligtvis resulterat i en ökning av antalet konkurser på den privata marknaden. Ett stigande antal konkurser medför en tydlig problematik då de assistansberättigades valmöjligheter till vem som utför assistansen försämras när aktörer faller bort från marknaden.

Slutsatser

- Den estimerade genomsnitts- och mediankostnaden för privat och ideellt anordnad personlig assistans beräknas under 2023 ha uppgått till 330,4 respektive 316,5 SEK/h, vilket således är något högre respektive lägre än den fastställda timschablonen om 324,5 SEK/h.
- De senaste årens låga uppräknings av timschablonen har försvagat assistansbolagens förutsättningar till kostnadstäckning. Om liknande utveckling fortsätter kan antalet konkurser i branschen förväntas öka framgent, vilket kommer begränsa de assistansberättigades valmöjligheter till vem som anordnar assistansen.

Kommunernas kostnader och timersättning för kommunalt beslutad assistans

Introduktion till kommunernas kostnader och timersättning för kommunalt beslutad assistans

Syfte

Analysen syftar till att utreda om det finns skillnader mellan privata assistansutförares ersättning för den kommunalt beslutade assistansen och kommunala assistansanordnares kostnader.

Bakgrund

Vi bedömer att majoriteten av kommunerna baserar ersättningen för den kommunalt beslutade assistansen på den statligt fastställda timschablonen. Däremot finns det uppskattningsvis ett 70-tal kommuner som använder en egen beslutad ersättning.

Analys

Analysen fokuserar på hur timersättningen för den kommunalt beslutade assistansen står sig mot kommunernas egna kostnader för att utföra assistans. Analysen baseras på offentlig data, inhämtad data från respektive kommun såsom beslutsunderlag i form av nämndprotokoll eller andra tjänsteskrivelser.

Den genomsnittliga kommunalt beslutade timschablonen understiger den statliga timschablonen med 9 procent

Sammanställning, kommunernas genomsnitt¹

	Genomsnitt
Antal assistansberättigade 2023	
Statlig assistans (SFB)	137
Statlig assistans (SFB) per 10 000 inv	17
Genomsnittligt antal timmar/vecka (SFB)	132
Kommunal assistans (LSS)	58
Kommunal assistans (LSS) per 10 000 inv	6
Totala antalet assistansberättigade	195
Andel LSS av totala assistansberättigade	30%
Kostnad för kommunalt utförd assistans	
Kostnad per timme, 2022	398
Kostnad per timme, 2023	428
Kostnad i jmf. m. statlig timschablon, 2022	25%
Kostnad i jmf. m. statlig timschablon, 2023	32%
Ersättning för kommunalt beslutad assistans	
Timersättning, 2022	289,9
Timersättning, 2023	295,4
Timersättning, 2024	305,1
Ersättning jmf statlig timschablon, 2022	-9%
Ersättning jmf statlig timschablon, 2023	-9%
Ersättning jmf statlig timschablon, 2024	-8%

1. Genomsnitt avser genomsnittet av de kommuner som ingår i denna utredning, vilka presenteras på efterföljande sidor.

2. Analysen av kostnader för den kommunalt utförd assistansen och kommunalt fastställda timschablonen baseras på erhållna svar från kommunerna. Vi har inte granskat uppgifterna och antagit att dessa är kompletta och korrekta.

Sammanfattning

- Utifrån analysen som omfattar sju kommuner med en kommunalt fastställd timschablon för den kommunalt beslutade assistansen kan vi konstatera följande²;
 - Den genomsnittliga kostnaden för kommunalt utförd assistans uppgår 2023 till 428 SEK/h, vilket är 32 procent högre än den statliga timschablonen
 - Den genomsnittliga kommunalt fastställda timschablonen uppgick 2023 till 295,4 SEK/h, vilket är 9 procent lägre än den statliga timschablonen
- Majoriteten av kommunerna med en kommunalt beslutad timschablon har valt att justera ersättningen i den takt som den statliga timschablonen utvecklas. I enstaka fall finns exempel där kommuner istället valt en uppräknings baserat på lönekostnadsutveckling, vilket sannolikt resulterat i att den kommunalt beslutade ersättningen över tid har närmat sig den statliga timschablonen.
- I flertalet av kommunerna som valt en lägre ersättning för den kommunalt beslutade assistansen finns möjligheten att ansöka om högre ersättning om utföraren med underlag kan påvisa att den faktiska kostnaden överstiger den kommunalt beslutade timersättningen. I ett fall noteras att en kommun valt att upphäva den kommunalt beslutade timersättningen och istället införa samma ersättning som för den statliga beslutade assistansen. Beslutet motiverades delvis av att minska den väsentliga administrativa bördan för såväl kommunen som externa utförare, och delvis av att skillnaden mellan den statliga timschablonen och de faktiska kostnaderna bedömdes ha minskat över tid.
- Vidare bör noteras att den kommunala kostnaden för utförd assistans i egen regi inkluderar sjuklöneersättning, vilket inte inkluderas i den kommunalt fastställda timersättningen där externa utförare istället fakturerar sjuklön till kommunen utöver den ordinarie timersättningen. Detta bedöms ha marginell effekt, men till viss del jämförelsestörande i relation till externa utförare ersättning. Se även efterföljande sidor för kommentarer avseende begränsningar i erhållen information.

Sammanställning kommuner

	Boden	Borlänge	Borås	Jönköping	Linköping	Norrköping	Vänersborg	Genomsnitt
Antal assistansberättigade 2023								
Statlig assistans (SFB)	83	125	169	143	205	188	48	137
Statlig assistans (SFB) per 10 000 inv	30	24	15	10	12	13	12	17
Genomsnittligt antal timmar/vecka (SFB)	145	139	134	137	121	134	114	132
Kommunal assistans (LSS)	18	34	58	98	99	90	8	58
Kommunal assistans (LSS) per 10 000 inv	6	7	5	7	6	6	2	6
Totala antalet assistansberättigade	101	159	227	241	304	278	56	195
Andel LSS av totala assistansberättigade	18%	21%	26%	41%	33%	32%	14%	30%
Kostnad för kommunalt utförd assistans								
Kostnad per timme, 2022	392	i.u	i.u	i.u	401	339	460	398
Kostnad per timme, 2023	431	i.u	i.u	i.u	452	346	485	428
Kostnad i jmf. m. statlig timschablon, 2022	23%	i.u	i.u	i.u	25%	6%	44%	25%
Kostnad i jmf. m. statlig timschablon, 2023	33%	i.u	i.u	i.u	39%	7%	49%	32%
Ersättning för kommunalt beslutad assistans								
Timersättning, 2022	275,0	278,1	290,0	286,8	319,7	290,0	290,0	289,9
Timersättning, 2023	285,0	282,3	294,0	291,1	324,5	295,0	296,0	295,4
Timersättning, 2024	332,6	289,4	303,0	298,4	303,0	303,0	306,0	305,1
Ersättning jmf statlig timschablon, 2022	-14%	-13%	-9%	-10%	0%	-9%	-9%	-9%
Ersättning jmf statlig timschablon, 2023	-12%	-13%	-9%	-10%	0%	-9%	-9%	-9%
Ersättning jmf statlig timschablon, 2024	0%	-13%	-9%	-8%	-9%	-9%	-8%	-8%

Källa: Kolada, Socialstyrelsen samt inhämtad data från respektive kommun. Genomsnitt avser ett genomsnitt av samtliga kolumner.

Definitioner:

- Kommunal assistans (LSS) avser antal individer med kommunalt beslutad assistans
- Statlig assistans (SFB) avser antalet individer med statligt beslutad assistans av Försäkringskassan

Boden

Sammanställning, Boden i jmf med genomsnitt¹

	Boden	Genomsnitt
Antal assistansberättigade 2023		
Statlig assistans (SFB)	83	137
Statlig assistans (SFB) per 10 000 inv	30	17
Genomsnittligt antal timmar/vecka (SFB)	145	132
Kommunal assistans (LSS)	18	58
Kommunal assistans (LSS) per 10 000 inv	6	6
Totala antalet assistansberättigade	101	195
Andel LSS av totala assistansberättigade	18%	30%
Kostnad för kommunalt utförd assistans		
Kostnad per timme, 2022	392	398
Kostnad per timme, 2023	431	428
Kostnad i jmf. m. statlig timschablon, 2022	23%	25%
Kostnad i jmf. m. statlig timschablon, 2023	33%	32%
Ersättning för kommunalt beslutad assistans		
Timersättning, 2022	275,0	289,9
Timersättning, 2023	285,0	295,4
Timersättning, 2024	332,6	305,1
Ersättning jmf statlig timschablon, 2022	-14%	-9%
Ersättning jmf statlig timschablon, 2023	-12%	-9%
Ersättning jmf statlig timschablon, 2024	0%	-8%

Sammanfattning

- Bodens kommun hade under 2023 ca 100 assistansberättigade, varav ca 80 individer med SFB-beslut och 20 individer med LSS-beslut. Andelen individer med LSS-beslut i förhållande till totala antalet assistansberättigade uppgår 2023 till 18 procent, vilket är betydligt lägre än genomsnittet om 30 procent.
- Genomsnittliga timkostnader för den kommunalt utförda assistansen under 2022 och 2023 uppgick till 392 respektive 431 SEK/h, vilket överstiger den statligt fastställda timschablonen med 23 respektive 33 procent.
- Under 2022 och 2023 hade Boden en kommunalt fastställd timersättning för privata/ideella anordnare av assistans enligt LSS som uppgick till 275 respektive 285 SEK/h, vilket understiger den statliga timschablonen med 14 respektive 12 procent. Huvudprincipen under perioden var dock att kommunen skulle ersätta utförarna för de verkliga kostnaderna så länge de bedöms skäliga vilket innebar att utföraren även kunde ansöka om högre timersättning med kostnadsunderlag som stöd.
- I slutet av 2023 beslutar kommunen att från och med 2024 följa den statligt beslutade timschablonen som uppgick till 332,6 SEK/h. Grunden till detta beslut var att skillnaderna mellan de belopp som ansöks om och den statliga timschablonen hade reducerats över tid och att hanteringen av inkomna ansökningar krävde en väsentlig administrativ insats².

1. Bodens kostnad för kommunalt utförd assistans inkluderar enbart SFB-beslut
 2. Källa: Bodens kommun, Tjänsteskrivelse Dnr SOC-2023-00335

Borlänge

Sammanställning, Borlänge i jmf med genomsnitt

	Borlänge	Genomsnitt
Antal assistansberättigade 2023		
Statlig assistans (SFB)	125	137
Statlig assistans (SFB) per 10 000 inv	24	17
Genomsnittligt antal timmar/vecka (SFB)	139	132
Kommunal assistans (LSS)	34	58
Kommunal assistans (LSS) per 10 000 inv	7	6
Totala antalet assistansberättigade	159	195
Andel LSS av totala assistansberättigade	21%	30%
Kostnad för kommunalt utförd assistans		
Kostnad per timme, 2022	i.u	398
Kostnad per timme, 2023	i.u	428
Kostnad i jmf. m. statlig timschablon, 2022	i.u	25%
Kostnad i jmf. m. statlig timschablon, 2023	i.u	32%
Ersättning för kommunalt beslutad assistans		
Timersättning, 2022	278,1	289,9
Timersättning, 2023	282,3	295,4
Timersättning, 2024	289,4	305,1
Ersättning jmf statlig timschablon, 2022	-13%	-9%
Ersättning jmf statlig timschablon, 2023	-13%	-9%
Ersättning jmf statlig timschablon, 2024	-13%	-8%

Sammanfattning

- Borlänge kommun hade under 2023 ca 160 assistansberättigade, varav 125 individer med SFB-beslut och ca 35 individer med LSS-beslut. Andelen individer med LSS-beslut i förhållande till totala antalet assistansberättigade uppgår 2023 till 21 procent, vilket är lägre än genomsnittet om 30 procent.
- Borlänge kommun har inte kunnat tillhandahålla information avseende kostnader för den kommunalt utförda assistansen. Givet att vi i såväl denna rapport såsom den tidigare utgivna rapporten *Assistansens samhällskostnader* kunnat konstatera att kommuner har en betydligt högre kostnad för utförandet i förhållande till den statliga timschablonen, antas detta även gälla Borlänge kommun.
- Under 2022 och 2023 hade Borlänge en kommunalt fastställd timersättning för privata/ideella anordnare av assistans som uppgick till 278 respektive 282 SEK/h, vilket understiger den statliga timschablonen med 13 procent respektive år.

Borås

Sammanställning, Borås i jmf med genomsnitt

	Borås	Genomsnitt
Antal assistansberättigade 2023		
Statlig assistans (SFB)	169	137
Statlig assistans (SFB) per 10 000 inv	15	17
Genomsnittligt antal timmar/vecka (SFB)	134	132
Kommunal assistans (LSS)	58	58
Kommunal assistans (LSS) per 10 000 inv	5	6
Totala antalet assistansberättigade	227	195
Andel LSS av totala assistansberättigade	26%	30%
Kostnad för kommunalt utförd assistans		
Kostnad per timme, 2022	i.u	398
Kostnad per timme, 2023	i.u	428
Kostnad i jmf. m. statlig timschablon, 2022	i.u	25%
Kostnad i jmf. m. statlig timschablon, 2023	i.u	32%
Ersättning för kommunalt beslutad assistans		
Timersättning, 2022	290,0	289,9
Timersättning, 2023	294,0	295,4
Timersättning, 2024	303,0	305,1
Ersättning jmf statlig timschablon, 2022	-9%	-9%
Ersättning jmf statlig timschablon, 2023	-9%	-9%
Ersättning jmf statlig timschablon, 2024	-9%	-8%

Sammanfattning

- Borås kommun hade under 2023 ca 230 assistansberättigade, varav 170 individer med SFB-beslut och 60 individer med LSS-beslut. Andelen individer med LSS-beslut i förhållande till totala antalet assistansberättigade uppgår 2023 till 26 procent, vilket är strax under genomsnittet om 30 procent.
- Borås kommun har inte kunnat tillhandahålla information avseende kostnader för den kommunalt utförda assistansen. Givet att vi i såväl denna rapport såsom den tidigare utgivna rapporten *Assistansens samhällskostnader* kunnat konstatera att kommuner har en betydligt högre kostnad för utförandet i förhållande till den statliga timschablonen, antas detta även gälla Borås kommun.
- Under 2022 och 2023 hade Borås en kommunalt fastställd timersättning för privata/ideella anordnare av assistans som uppgick till 290 respektive 294 SEK/h. Borås beslut om en lägre kommunalt fastställt timersättning för personlig assistans togs redan 2013. Vård och omsorgsnämnden beslutade då att ersättningen för privata utförare från och med 2014 skulle sänkas till 250 SEK/h, vilket av kommunen uppskattades till den faktiska kostnaden för utförandet av assistansen. Vid tidpunkten för detta beslut understeg Borås timschablon den statligt fastställda timschablonen med 11 procent. Efter 2016 skulle den kommunala timschablonen räknas upp i linje med den statliga timschablonen¹.

1. Källa: Borås kommun, Protokollsutdrag, Dnr: 2013/SON0078 79

Jönköping

Sammanställning, Jönköping i jmf med genomsnitt

	Jönköping	Genomsnitt
Antal assistansberättigade 2023		
Statlig assistans (SFB)	143	137
Statlig assistans (SFB) per 10 000 inv	10	17
Genomsnittligt antal timmar/vecka (SFB)	137	132
Kommunal assistans (LSS)	98	58
Kommunal assistans (LSS) per 10 000 inv	7	6
Totala antalet assistansberättigade	241	195
Andel LSS av totala assistansberättigade	41%	30%
Kostnad för kommunalt utförd assistans		
Kostnad per timme, 2022	i.u	398
Kostnad per timme, 2023	i.u	428
Kostnad i jmf. m. statlig timschablon, 2022	i.u	25%
Kostnad i jmf. m. statlig timschablon, 2023	i.u	32%
Ersättning för kommunalt beslutad assistans		
Timersättning, 2022	286,8	289,9
Timersättning, 2023	291,1	295,4
Timersättning, 2024	298,4	305,1
Ersättning jmf statlig timschablon, 2022	-10%	-9%
Ersättning jmf statlig timschablon, 2023	-10%	-9%
Ersättning jmf statlig timschablon, 2024	-8%	-8%

Sammanfattning

- Jönköpings kommun hade under 2023 ca 240 assistansberättigade, varav ca 140 individer med SFB-beslut och 100 individer med LSS-beslut. Andelen individer med LSS-beslut i förhållande till totala antalet assistansberättigade uppgår 2023 till 41 procent, vilket är betydligt högre än genomsnittet om 30 procent.
- Jönköpings kommun har inte kunnat tillhandahålla fullständig information avseende kostnader för den kommunalt utförda assistansen under 2022 och 2023¹. Givet att vi i såväl denna rapport såsom den tidigare utgivna rapporten *Assistansens samhällskostnader* kunnat konstatera att kommuner har en betydligt högre kostnad för utförandet i förhållande till den statliga timschablonen, antas detta även gälla Jönköpings kommun.
- Under 2022 och 2023 hade Jönköping en kommunalt fastställd timersättning för privata/ideella anordnare av assistans som uppgick till 287 respektive 291 SEK/h, vilket understiger den statliga timschablonen med 10 procent respektive år.

1. Enligt erhållna svar från Jönköpings kommun uppgick emellertid timkostnaden under 2023 till ca 380 SEK.

Linköping

Sammanställning, Linköping i jmf med genomsnitt¹

	Linköping	Genomsnitt
Antal assistansberättigade 2023		
Statlig assistans (SFB)	205	137
Statlig assistans (SFB) per 10 000 inv	12	17
Genomsnittligt antal timmar/vecka (SFB)	121	132
Kommunal assistans (LSS)	99	58
Kommunal assistans (LSS) per 10 000 inv	6	6
Totala antalet assistansberättigade	304	195
Andel LSS av totala assistansberättigade	33%	30%
Kostnad för kommunalt utförd assistans		
Kostnad per timme, 2022	401	398
Kostnad per timme, 2023	452	428
Kostnad i jmf. m. statlig timschablon, 2022	25%	25%
Kostnad i jmf. m. statlig timschablon, 2023	39%	32%
Ersättning för kommunalt beslutad assistans		
Timersättning, 2022	319,7	289,9
Timersättning, 2023	324,5	295,4
Timersättning, 2024	303,0	305,1
Ersättning jmf statlig timschablon, 2022	0%	-9%
Ersättning jmf statlig timschablon, 2023	0%	-9%
Ersättning jmf statlig timschablon, 2024	-9%	-8%

1. Timersättningen avser nivån för anställd personal, ej för anhöriga

2. Källa: Linköpings kommun, Tjänsteskrivelse Dnr SON 2024-568

Sammanfattning

- Linköpings kommun hade under 2023 ca 300 assistansberättigade, varav ca 200 individer med SFB-beslut och 100 individer med LSS-beslut. Andelen individer med LSS-beslut i förhållande till totala antalet assistansberättigade uppgår 2023 till 33 procent, vilket är något högre än genomsnittet om 30 procent.
- Genomsnittskostnaden för den kommunalt utförda assistansen under 2022 och 2023 uppgick till 401 respektive 452 SEK/h, vilket överstiger den statligt fastställda timschablonen med 25 respektive 39 procent.
- Under 2022 och 2023 hade Linköping en kommunalt fastställd timersättning för privata/ideella anordnare av assistans som uppgick till 319,7 respektive 324,5 SEK/h¹, vilket motsvarar den statliga timschablonen.
- Under 2024 beslutade Linköping att upphandla basansvaret för personlig assistans för att reducera underskottet för kommunen och sammanfattningsvis resultera i en besparing om 18 respektive 11 MSEK under 2024 och 2025. Den genomförda upphandlingen av basansvaret inkluderade tre differentierade schablonnivåer varav den högsta ersättningsnivån avsåg assistans utförd av anställd med kollektivavtal: 303 SEK/h. Utöver detta ersätts utföraren med en fast månadsersättning om 100 TSEK som ska täcka kostnader för beredskap och kommunalt basansvar, vilket räknas upp med två procent årligen. Utföraren är i och med detta även begränsad till att inte kunna ansöka om förhöjda belopp hos kommunen, däremot kan utföraren ansöka om förhöjda belopp hos Försäkringskassan för SFB-beslut².
- I samband med att det kommunala basansvaret handlas upp implementeras även motsvarande timersättning för externa utförare av kommunalt beslutad assistans, vilket resulterar i en sänkning av timersättningen motsvarande 7 procent från 324,5 (2023) till 303,0 SEK/h (2024). Linköpings timersättning för kommunalt beslutad assistans går således från att ha motsvarat den statliga schablonen under 2022 och 2023 till att sänkas till 9 procent under 2024 års timschablon.

Norrköping

Sammanställning, Norrköping i jmf med genomsnitt¹

	Norrköping	Genomsnitt
Antal assistansberättigade 2023		
Statlig assistans (SFB)	188	137
Statlig assistans (SFB) per 10 000 inv	13	17
Genomsnittligt antal timmar/vecka (SFB)	134	132
Kommunal assistans (LSS)	90	58
Kommunal assistans (LSS) per 10 000 inv	6	6
Totala antalet assistansberättigade	278	195
Andel LSS av totala assistansberättigade	32%	30%
Kostnad för kommunalt utförd assistans		
Kostnad per timme, 2022	339	398
Kostnad per timme, 2023	346	428
Kostnad i jmf. m. statlig timschablon, 2022	6%	25%
Kostnad i jmf. m. statlig timschablon, 2023	7%	32%
Ersättning för kommunalt beslutad assistans		
Timersättning, 2022	290,0	289,9
Timersättning, 2023	295,0	295,4
Timersättning, 2024	303,0	305,1
Ersättning jmf statlig timschablon, 2022	-9%	-9%
Ersättning jmf statlig timschablon, 2023	-9%	-9%
Ersättning jmf statlig timschablon, 2024	-9%	-8%

Sammanfattning

- Norrköpings kommun hade under 2023 ca 280 assistansberättigade, varav ca 190 individer med SFB-beslut och 90 individer med LSS-beslut. Andelen individer med LSS-beslut i förhållande till totala antalet assistansberättigade uppgår 2023 till 32 procent, vilket är något högre än genomsnittet om 30 procent.
- Genomsnittliga timkostnader för den kommunalt utförda assistansen under 2022 och 2023 uppgick till 339 respektive 346 SEK/h, vilket överstiger den statligt fastställda timschablonen med 6 respektive 7 procent. Trots att kostnaderna för den kommunalt utförda assistansen överstiger timschablonen med 6-7 procent är Norrköping den kommun som, bland de som analyserats i rapporten, har lägst timkostnad för den kommunalt utförda assistansen¹.
- Under 2022 och 2023 hade Norrköping en kommunalt fastställd timersättning för privata/ideella anordnare av assistans som uppgick till 290 respektive 295 SEK/h, vilket understiger den statliga timschablonen med 9 procent respektive år. Norrköpings beslut om en lägre kommunalt fastställt timersättning för personlig assistans togs redan 2015. Vård- och omsorgsnämnden beslutade då att ersättningen för privata utförare från och med 2016 skulle sänkas till 254 SEK/h, vilket vid tidpunkten understeg den statliga timschablonen med 12 procent. Efter 2016 skulle den kommunala timschablonen räknas upp i linje med den statliga timschablonen. Kommunens uppfattning är att utförare av personlig assistans ska ha rätt till en skälig ersättning, varför möjligheten finns att ansöka om ersättning för faktiska kostnader så länge dessa inte överstiger den statligt fastställda timschablonen².

1. Norrköpings kostnader för kommunalt utförd assistans är beräknade utifrån budgeterade kostnader och inkluderar därmed viss osäkerhet

2. Källa: Norrköpings kommun, Sammanträdesprotokoll, VON 2015/0657 732

Vänersborg

Sammanställning, Vänersborg i jmf med genomsnitt¹

	Vänersborg	Genomsnitt
Antal assistansberättigade 2023		
Statlig assistans (SFB)	48	137
Statlig assistans (SFB) per 10 000 inv	12	17
Genomsnittligt antal timmar/vecka (SFB)	114	132
Kommunal assistans (LSS)	8	58
Kommunal assistans (LSS) per 10 000 inv	2	6
Totala antalet assistansberättigade	56	195
Andel LSS av totala assistansberättigade	14%	30%
Kostnad för kommunalt utförd assistans		
Kostnad per timme, 2022	460	398
Kostnad per timme, 2023	485	428
Kostnad i jmf. m. statlig timschablon, 2022	44%	25%
Kostnad i jmf. m. statlig timschablon, 2023	49%	32%
Ersättning för kommunalt beslutad assistans		
Timersättning, 2022	290,0	289,9
Timersättning, 2023	296,0	295,4
Timersättning, 2024	306,0	305,1
Ersättning jmf statlig timschablon, 2022	-9%	-9%
Ersättning jmf statlig timschablon, 2023	-9%	-9%
Ersättning jmf statlig timschablon, 2024	-8%	-8%

Sammanfattning

- Vänersborgs kommun hade under 2023 ca 60 assistansberättigade, varav ca 50 individer med SFB-beslut och 10 individer med LSS-beslut. Andelen individer med LSS-beslut i förhållande till totala antalet assistansberättigade uppgår 2023 till 14 procent, vilket är betydligt lägre än genomsnittet om 30 procent.
- Genomsnittliga timkostnader för den kommunalt utförda assistansen under 2022 och 2023 uppgick till 460 respektive 485 SEK/h, vilket överstiger den statligt fastställda timschablonen med 44 respektive 49 procent. Detta är den högsta timkostnaden för kommunalt utförd assistans av de analyserade kommunerna, vilket bland annat antas förklaras av höga OH-kostnader i relation till det förhållandevis låga antalet assistansberättigade i Vänersborg.
- Under 2022 och 2023 hade Vänersborg en kommunalt fastställd timersättning för privata/ideella anordnare av assistans som uppgick till 290 respektive 296 SEK/h, vilket understiger den statliga timschablonen med 9 procent respektive år. Vänersborgs beslut om en lägre kommunalt fastställt timersättning för personlig assistans togs redan 2012 där kommunen fastställde att ersättningen skulle utgå ifrån 2013 som basår och årligen uppräknas med avtalad lönekostnadsökning samt förändrat lagstadgat PO-tillägg².

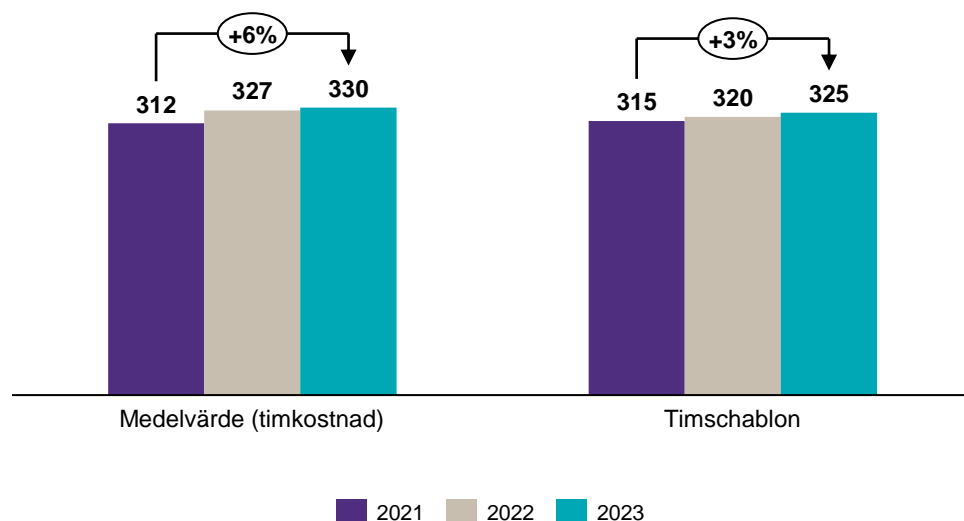
1. Vänersborgs kostnad för kommunalt utförd assistans inkluderar enbart SFB-beslut

2. Källa: Vänersborgs kommun, Socialnämndsprotokoll, 2014-09-29

Slutsatser

En låg uppräknings av timschablonen har försvårat möjligheten till kostnadstäckning i assistansbranschen

Kostnad per timme för privat och ideell assistans

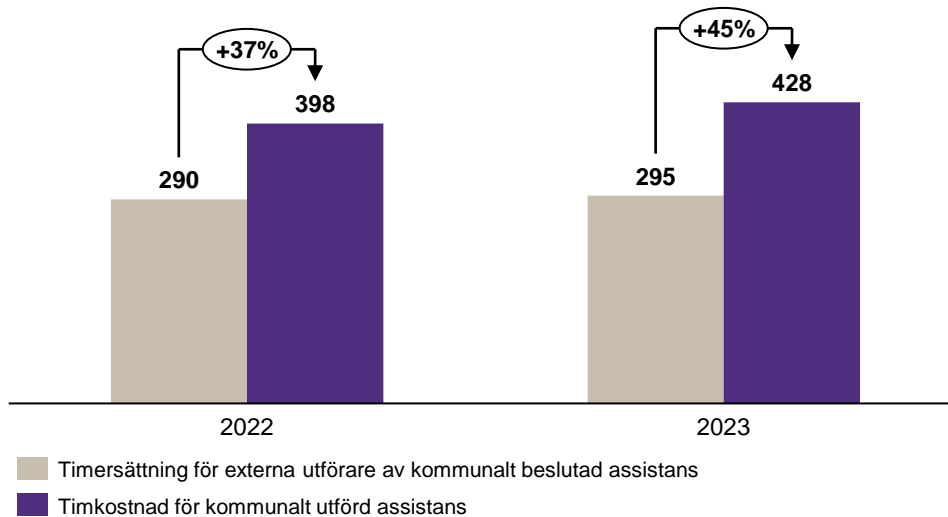
Kostnad för privat/ideellt anordnad personlig assistans

- Assistansbolagens lönsamhet minskade för tredje året i rad under 2023. Den genomsnittliga rörelsemarginalen hos analyserade bolag uppgick under året till en blygsam nivå om 1,6 procent.
- Beräknade genomsnittsmarginalen under 2023 om knappt 2 procent är den klart lägsta lönsamhetsnivå som uppmätts i vård- och omsorgssektorn under den senaste 15-årsperioden.
- Baserat på de antaganden och beräkningar som presenteras i denna rapport estimeras den genomsnittliga kostnaden per timme för privat/ideellt anordnad assistans under 2023 ha uppgått till 330 SEK¹, vilket är något högre än den fastställda timschablonen.
- Senaste årens låga uppräknings av timschablonen har försämrat assistansbolagens förutsättningar för kostnadstäckning, och följaktligen möjligheter att upprätthålla positiv lönsamhet.
- Det finns idag endast ett marginellt utrymme att pressa lönsamheten i branschen ytterligare innan assistansbolagen i genomsnitt väntas bedrivas med underskott. En undermålig finansieringsmodell riskerar att medföra att i första hand seriösa aktörer lämnar marknaden, vilket i sin tur försämrar de assistansberättigades valmöjligheter och kvaliteten på assistansen.
- Det bör således finnas incitament att forma en finansieringsmodell som skapar goda förutsättningar för privata och ideella aktörer att bedriva assistansverksamhet.

1. Notera att beräknade timkostnader är associerad med vissa begränsningar, se s. 13-15.

Kommunernas timkostnad är i genomsnitt 45 procent högre än de kommunalt beslutade timschablonerna..

Timkostnad och ersättning för kommunalt beslutad assistans

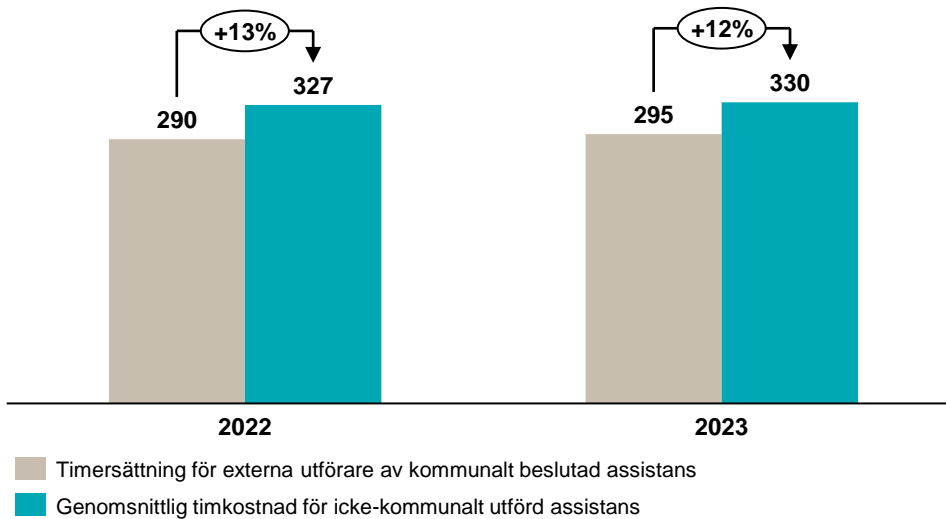

Kommentarer

- Enligt denna utredning uppgår den genomsnittliga kostnaden för kommunalt utförd assistans till 398 respektive 428 SEK/h under 2022 och 2023, vilket motsvarar en kostnadsökning om 7,5 procent mellan åren. Den genomsnittliga timkostnaden för kommunalt utförd assistans är sammanfattningsvis 25 respektive 32 procent högre än den statliga timschablonen respektive år, vilket motsvarar 78 respektive 104 SEK/h.
- Beaktande kommunernas väsentligt högre kostnad jämfört med den fastställda timschablonen skulle det samhällsekonomiskt bli betydligt dyrare om kommunerna själva skulle hantera den kommunala assistansen.
- Den genomsnittliga kommunalt fastställda timschablonen för icke-kommunala utförare under 2022 och 2023 uppgick till 290 respektive 295 SEK/h, vilket motsvarar en ersättningsökning om endast 1,9 procent mellan åren. I förhållande till den statliga timschablonen är den genomsnittliga timersättningen för kommunalt beslutad assistans således 9 procent lägre respektive år.
- Kommunala utförare av assistans har 37 respektive 45 procent högre genomsnittlig timkostnad än vad en extern utförare får ersättning för under åren 2022 och 2023. Detta motsvarar 108 respektive 133 SEK högre kostnad per timme än vad en extern utförare får i ersättning.
- Mellan åren 2022 och 2023 noteras en kraftig kostnadsökning om 7,5 procent för den kommunalt utförda assistansen, samtidigt som ersättningen för icke-kommunala utförare ökar med knappa 2 procent under samma period. Ersättningsökningen om knappa 2 procent till icke-kommunala utförare är visserligen 0,4 procentenheter högre än den statliga timschablonens uppräknings motsvarande år (1,5 procent), men antas inte vara i närheten av att täcka de kostnadsökningar i form av löneökningar som skedde under året.

... samtidigt som kommunernas ersättning till icke-kommunala utförare understiger uppmätta kostnader

Timkostnad för icke-kommunal ass. i jmf. med kommunal ersättning

Kommentarer

- Majoriteten av kommunerna som beslutat om en lägre timersättning för kommunalt beslutad assistans anger i beslutsmaterial att de inte har någon skyldighet att följa den statliga timschablonen utan har möjligheten att anpassa sin ersättning så att den ligger i paritet med faktisk kostnad för utförandet av personlig assistans enligt LSS.
- Av de analyserade kommunerna anger majoriteten att icke-kommunala utförare kan ansöka om högre timersättning om de kan påvisa att de faktiska kostnaderna överstiger den kommunalt fastställda timersättningen.
- Baserat på vår analys framkommer att den faktiska timkostnaden för icke-kommunalt utförd assistans uppgår till 327 respektive 330 SEK/h under åren 2022 och 2023, vilket motsvarar en 13- respektive 12-procentig högre timkostnad än vad den genomsnittliga kommunala timersättningen uppgår till under perioden.
- Givet att den privat eller ideellt utförda assistansens faktiska timkostnad estimeras till att vara i nivå med den statliga timschablonen antas att icke-kommunala utförare inte kan få kostnadstäckning med en lägre kommunalt beslutad timersättning. Sannolikt bidrar detta istället till att samtliga parter, såväl kommuner som icke-kommunala utförare, belastas med betydande administration kopplat till ansökningar om höjd timersättning för att täcka de faktiska kostnaderna.
- Detta antagande bekräftas även av Bodens kommun som under 2023 valde att följa den statliga schablonen för att reducera den administrativa bördan för samtliga parter då deras uppfattning även var att utförarnas faktiska kostnader motsvarar den statliga timschablonen.

Appendix

A. Källförteckning

Publicerade studier/rapporter/artiklar och övrigt

Bodens kommun, Tjänsteskrivelse Dnr SOC-2023-00335

Borås kommun, Protokollsutdrag, Dnr: 2013/SON0078 79

Grant Thornton på uppdrag av Vårdföretagarna (2024). Assistansens samhällskostnader

Grant Thornton, Vårdrapporten: Den svenska vård och omsorgssektorn 2024

Linköpings kommun, Tjänsteskrivelse Dnr SON 2024-568

Norrköpings kommun, Sammanträdesprotokoll, VON 2015/0657 732

Rapporter samt skriftliga och muntliga uppgifter från Vårdföretagarna

Vänersborgs kommun, Socialnämndsprotokoll, 2014-09-29

Data/Databaser

Försäkringskassan

Retriever

Statistiska centralbyrån (SCB)

Kolada

Socialstyrelsen

Omsorgsprisindex via SKR

B. Assistansbolag till grund för analys

Assistansbolag till grund för analys

Bolag	Org.nr
Humana Assistans AB	5566053996
Brukarkooperativet JAG Personlig Assistans AB	5567049332
ENKV assistans AB	5566261854
Din Förlängda Arm i Norr AB	5565149282
Assistans i balans i Sverige AB	5568167935
Furuboda Assistans AB	5566823638
Carelli Assistans AB	5569098063
Alter Assistans AB	5592073000
Libra Assistans AB	5566941554
Vi Omsorg i Sverige AB	5560428517
Azalea Care AB	5590701495
R.I.K. assistans Aktiebolag	5567656797
Konsensus Personlig Assistans AB	5569394652
AssistansExperten i Norden AB	5592161144
Assistans på Gotland AB	5567638209
Shamsen omsorg AB	5568323405
Albatross Personlig Assistans AB	5568195878
IGS Assistans AB	5567680318
Tindra personlig assistans AB	5566695713
Björkö Assistans Sören Eriksson AB	5566536727
Linen Assistans AB	5591895668
Bra Assistans i Mälardalen AB	5566910724
EQ Personlig assistans Sverige AB	5592180334
Inleva AB	5567808232

C. Metod - Kostnaden för privat/ideellt anordnad personlig assistans enligt rapporten *Assistansens samhällskostnader*

Räkneexempel - Estimering av kostnad/h för personlig assistans (i-iv)

SEK	Definition	Härledning	
Omsättning	A		10 000 000
EBIT	B		300 000
Totala rörelsekostnader	C	A - B	9 700 000
Beviljade timmar	D		27 714
Estimerad kostnad per beviljad timme	E	C / D	350,0
Omräkningsfaktor ¹	F		(10,0%)
Estimerad kostnad per timme		E x (1 + F)	315,0

¹ Har beräknats baserat på differensen mellan estimerad kostnad per beviljad timme och faktisk kostnad per utförd timme enligt uppgifter från ett antal bolag.

2. D.v.s. utförda assistanstimmar oaktat hur dessa finansieras.

3. Med hänsyn till att antalet beviljade timmar hos Försäkringskassan förväntas understiga totalt utförda timmar (d.v.s. utförda assistanstimmar som finansieras både via Försäkringskassan och kommunen) och att inte samtliga rörelsekostnader nödvändigtvis relaterar till assistansverksamheten, förväntas omräkningsfaktorn vara negativ.

Kommentarer från rapporten *Assistansens samhällskostnader*

- För att estimeras timkostnaden för privat och ideellt anordnad personlig assistans har i) offentlig data i form av utvalda assistansbolags intäkts-, kostnad- och resultatposter och ii) data avseende respektive bolags beviljade timmar från Försäkringskassan analyserats.
- Bolagens timkostnad för personlig assistans har analyserats och översiktligt estimerats för åren 2021 och 2022. Då tillgång till de analyserade bolagens i) faktiskt utförda timmar² och ii) detaljerade resultaträkningar på kontonivå saknats har respektive bolags faktiska timkostnad per utförd timme inte kunnat beräknas. Genom tillgång till den faktiska kostnaden per utförd timme för ett fåtal bolag har emellertid övriga bolags timkostnad estimerats genom följande metodik:
 - Bolagens totala rörelsekostnader (inklusive avskrivningar) beräknas som differensen mellan omsättningen och rörelseresultatet ("EBIT").
 - Kostnaden per beviljad timme estimeras genom att dividera de totala rörelsekostnaderna med antalet beviljade timmar hos Försäkringskassan.
 - En omräkningsfaktor beräknas baserad på differensen mellan faktisk timkostnad och estimerad kostnad per beviljad timme (enligt punkt ii) för de bolag där faktisk kostnad per utförd timme är tillgänglig³.
 - För bolag där tillgång till faktisk timkostnad saknas används omräkningsfaktorn (enligt ovan) för att estimeras kostnaden per timme.
- Se tabellen till vänster för en illustrativ sammanfattning av tillämpad metod för estimering av faktisk kostnad per timme för de bolag där information avseende faktisk timkostnad per utförd timme saknats.

D. Definitioner

Definitioner

CAGR	Genomsnittlig årlig tillväxttakt (<i>Compound Annual Growth Rate</i>)
EBIT	Rörelseresultat efter avskrivningar (<i>Earnings Before Interest and Taxes</i>)
i.u.	Ingen uppgift
MSEK	Miljoner SEK
OH-kostnader	Overheadkostnader
TSEK	Tusen SEK

